

تاریخ
۲۲
تیر
۱۴۰۲
پنجشنبه

آداب و رسوم عشایر فارس (سبک زندگی اسلامی و ایرانی)

زیبایی طراوت و شادی زندگی عشایری است که مانند پیراهن رنگ به رنگ زنان ایل موجی از رنگ‌های شاد طبیعت را در خود جای داده است.

زمینه اصلی این فرش، دشت‌های سرسبزی است که عشایر در آن زندگی می‌کنند. گویی تمام زیبایی‌های طبیعت در زمان کوچ با دست دختران و زنان هنرمند قشقایی به این فرش‌های کوچک نقش بسته است.

گلیم قشقایی شاهکاری از هنرمندی زنانی است که به تنهایی (پس از چیدن پشم) ریسنده‌گی، رنگ‌آمیزی، چله‌کشی و بافت گلیم را برعهده دارند. گلیم‌های اصیل قشقایی از پشم صد درصد خالص تهیه، شسته و سپس بافته شده‌اند.

قطر الیاف آنها بسیار نازک و خامه مصرفی‌شان بسیار ظریف است. شاید بتوان گفت ثبات رنگ در مقابل شستشو و نور مهم‌ترین عاملی است که موجب شهرت گلیم قشقایی شده است. از دیگر عواملی که گلیم قشقایی را سرآمد گلیم‌های جهان کرده، فشرده‌گی و ریزه کاری‌های آن است.

چاقیم نوع دیگری از دستبافته‌های عشایر است. چاقیم در لغت به معنی پلاس است و از نخ‌های رنگین و ظریف پشمی یا پنبه‌ای یا مخلوط هر دو بافته می‌شود.

کاربرد این فرش در ایلات و عشایر زیاد است و به عنوان روانداژ و محافظ سرما مورد استفاده قرار می‌گیرد. چاقیم بافته‌ای خشن و زبر است ولی با استفاده مداوم از آن، در اندک مدتی لطافت و ظرافت پیدا می‌کند. عشایر فارس از۱۳ایل بزرگ قشقایی، خمسه و ممسنی به انضمام ۸ طایفه مستقل تشکیل شده است.

جمعیت کلی عشایر استان فارس بالغ بر ۱۸۰ نفر است که حدود ۱۴ درصد جمعیت عشایری کشور و ۵ درصد جمعیت استان فارس را شامل می‌شود. این عشایر سالانه بیش از ۵۷ هزار مترمربع صنایع دست‌یافت تولید می‌کنند.

فرهنگ و آداب و رسوم ایل قشقایی

افسر انتظامی از طرف ارتش برگزیده می‌شوند. در سازمان کنونی ایل قشقایی، «ایل بیگی» یا «ایلخانی» (ریاست ایل) وجود ندارد و دولت این مقام را از بین برده است. فارس‌نامه ناصری قشقایی‌ها را از طایفه خلیج ترک می‌داند که از روم شرقی (آسیای صغیر یا آناتولی) به عراق عجم گریخته‌اند و می‌نویسد که به همین جهت آنها را «قاج قانی» یعنی فراری نامیده‌اند و واژه قاجانی رفته رفته به صورت قشقایی در آمده است. برخی نیز مانند «بارتلد» نام قشقائی را از کلمه «قشقا» به معنی اسب سفید پیشانی گرفته‌اند ولی خود قشقایی‌ها معتقدند که در زمان صفویان از ماوراء قفقاز به آذربایجان و سپس به اصطهبانات و نیریز تبعید شده‌اند. قشقایی‌ها پیوسته میان سرزمینهای سردسیر (شلاق) سمیرم شش ناحیه، دامنه کوه دنا، سرحد چهاردانگه، کام فیروز، کاکان و پیرامون شهرهای آباده، شهرضا، اردکان، کوه مرّۀ تا سرزمینهای گرمسیر (بیلاق) کرانه‌های خلیج فارس و پیرامون بهبهان، ماهور میلانی، کازرون، فراش بند، قیر، کازرین، خنج، افروز، خشت، فیروزآباد، خواجه‌ای، دشتی و دشتستان برای رفتن به بیلاق و شلاق کوچ می‌نمایند و چنانکه یاد شد معمولاً چادرنشینند.

قشقایی‌ها سه تا چهار ماه از سال را کوچ می‌کنند و بقیه سال را در بیلاق و شلاق می‌گذرانند. و به همین جهت به آنها «قشقایی بادی» می‌گویند. عده بسیار کمی از قشقایی‌ها نیز به تازگی ده نشین شده‌اند و به کشاورزی و باغداری مشغولند و در دهات برای خود خانه ساخته اند. این دست را «قشقایی خاکی» می‌نامند. قشقایی‌های بادی بیشتر به دامپروری و گله داری می‌پردازند و به همین جهت برای رسیدن به چراگاه پیوسته کوچ می‌کنند. قشقایی‌های بادی بجز دامداری، در بیلاق و شلاق به کشت و زرع نیز می‌پردازند. این ایل در بیلاق با بختیاری‌ها و در شلاق با ایلهای بوییر احمدی، خمسه، ممسنی هم‌مرزند.

چادر

چادرهای ایلی را که «بوهون» خوانده می‌شود، از موی بز و به رنگ سیاه می‌بافند. این چادرها به شکل مستطیل است و از چند بخش گوناگون: سقف، لتفهای اطراف چادر، تیرکها، چند قطعه «کمّج» یا «کمّچه»، بندها، میخ‌های بلند چوبی، میخ‌های کوچک چوبی که به نام «شیش» خوانده می‌شود و لافاف یا «چیچ» یا «نی چی» اطراف چادر تشکیل شده است. لتفها از جنس سفوف و به رنگ سیاه بافته می‌شوند. پهناى لتف یک متر و درازای آن ناستین است و گاهی تا ده متر می‌رسد. لتفها با میخهای کوچک چوبی «شیش» به سقف متصل می‌گردند. تیرکها و کمج‌ها نگهدارنده سقف چادرند. سر تیرکها در زیر سقف، در سوراخ کمج‌ها قرار می‌گیرد. شکل چادر در تابستان و زمستان فرق می‌کند. در

ضرب‌المثل‌های جهان

کسیکه یکبار می دزدد همیشه خواهد دزدید

اسپانیولی

صفحه
۶
شماره
۳۶۸۳
سال
بیست و نهم

ویژه

ذخیره می‌کنند یا به فروش می‌رسانند. بعلاوه تمام کارهای خانه به عهده زن‌هاست. دختران و زنان ایل هر صبح از کوه و دشت هیزم سوخت خود را گرد آوری می‌کنند و پس از آن از رودخانه یا چشمه مشکهای آب را پر می‌کنند و به پشت می‌گیرند و به چادر می‌آورند. سپس گندم و برنج را در هاون‌های چوبی به نام «دیوک» می‌کوبند و پوست آنها را می‌گیرند. هنگام کوبیدن، آهنگ ویژه‌ای را زیر لب زمزمه می‌کنند که آهنگ «برنج کوبی» نامیده می‌شود. پس از آن آرد را خمیر و چانه می‌کنند و از آن نان می‌پزند. نان را روی ساج‌های فلزی می‌پزند. نخست ساج را روی اجاق جلوی چادر گرم می‌کنند. و سپس چانه‌های خمیر را روی نان بند پهن می‌نمایند و روی ساج می‌اندازند تا پخته شود. تمام خوراکیهای گوناگون دیگر نیز روی همین اجاقهای جلوی چادر تهیه می‌شود.

زنان از شیر کره، ماست، کشک، قره قروت، سرشیر و جز آن تهیه می‌کنند. ماست را در مشکهایی که به سه پایه چوبی متصل است می‌آویزند و آنقدر تکان می‌دهند تا کره و دوغ بدست آید. کار دیگر زنان بافت چاقیم، گلیم، گبّه، قالی، خورجین، خوابگاه و جز آنست. زنان و دختران نخست پشم گوسفند را با دوک می‌ریسند و پس از آن که آنها را رنگ کردند به صورت کلاف برای بافت آماده می‌سازند. بافت با دارهای زمینی و یا شانه فلزی که «کرکیٹ» نامیده می‌شود انجام می‌گیرد. در هر دستگاه بافت چند تن از زنان و دختران مدت یک یا دو ماه کار می‌کنند تا یک قطعه چاقیم یا گلیم زیبای قشقایی بوجود آورند. نخست کلافها را سراسر دار می‌کنند و از یک سو شروع به بافتن و طرح انداختن می‌کنند. دوخت پوشاک خانواده نیز به عهده زن‌هاست و زنها نیز باید این هنر را بلداند.به‌همین جهت مادران وظیفه دارند که دوزندگی را مانند بافت چاقیم و گلیم و قالی به دختران خود بیاموزند.

تیره‌ای از قشقایی‌ها که «غُرتبی» نام دارند کارشان ساختن وسائل مورد نیاز مردم ایل مانند چکش، بیل، کلنگ، داس، تیشه، اره و جز آن است برای این کار از کوره‌های زمینی و دمه‌ای پوستی استفاده می‌کنند. قشقایی‌ها غرتبی‌ها را پست‌ترین طبقه جامعه خود می‌شمارند. بدین جهت همیشه با دیده حقارت به آنان می‌نگردند تا جایی که با این طایفه زحمتکش ازواج نمی‌کنند.

قشقایی‌ها بیشتر نیازمندیهای روزانه خود را محدود و آسان می‌کنند و به‌وسیله خود ایل مرتفع می‌سازند. مثلاً آرایشگران بومی گذشته از آرایشگری نوازندگی را نیز بعهده دارند و در جشن‌ها و عروسیها ساز می‌زنند و می‌خوانند. ختنه کردن کودکان نیز از کار آرایشگران است. وسایل سوری – وسیله حمل و نقل و سواری قشقایی‌ها در بیلاق و شلاق اسب، شتر، قاطر و خر است و از شتر بیشتر برای بارکشی استفاده می‌کنند. خان‌های قشقایی برای سواری از تومبیل‌هایی مانند جیپ و لندورر استفاده می‌نمایند و بیشترشان اتومبیل دارند.

شکار – یکی از سرگرمی‌های مردان قشقایی در اوقات بیکاری شکار پرنده‌گان و جانوران دیگر است که به‌وسیله تفنگ انجام می‌گیرد.

قشقایی‌ها به شکار و تیراندازی و سواری بسیار علاقه‌مندند و بیشتر آنان در این فن مهارت زیادی دارند.

قشقایی‌ها مردمانی سرخوش و دلشادند. به جشن، پا کوبی و رقص بسیار علاقه‌مندند و از آندوه و سوگواری گریزانند. در تمام سال تنها در ده روز آغاز محرم سوگواری می‌کنند. در جشن‌ها و عروسیها رقص چوبی (گروهی) زنان و مردان قشقایی بسیار زیبا و جالب است. در این جشن‌ها زنان و مردان هر یک دو دستمال در دست می‌گیرند و پیرامون یک دایره بزرگ می‌ایستند و با آهنگ کرنا و دهل دستمال‌ها را تکان می‌دهند و با حرکات مزورن پیش می‌روند در رقص «دُزفُرو» یا چوب بازی نیز، مردان دوتا دو تا و به نوبت با چوب‌های کوتاه و بلندی که در دست دارند به آهنگ ساز و دهل با یکدیگر می‌رقصدن مبارزه می‌کنند.

قشقایی‌ها به نوشیدن چای علاقه بسیاری دارند و فرزندان خود را از کودکی به نوشیدن آن عادت می‌دهند. چای از خوراکیهای عمومی قشقایی است. قشقایی‌ها به کسبیدن قلیان بسیار علاقه‌مندند تنها مردان طایفه دره شوری به جای قلیان از چیچ استفاده می‌کنند.

آگهی تجدید مناقصه عمومی

شهرداری قیر در نظر دارد با توجه به مصوبات شورای محترم اسلامی شهر قیر که مورد موافقت هیات تطبیق موارد مشروع ذیل از طریق مناقصه عمومی به پیمانکاران و شرکتهای صلاحیت دار واگذار نماید.
پیشنهاد دهندگان می توانند پس از چاپ و انتشار نوبت دوم این آگهی به مدت ۱۰ روز جهت دریافت اسناد مناقصه به شهرداری مراجعه و اوراق دریافت نمایند.
جزئیات کامل مناقصه در اوراق و اسناد مناقصه تصریح گردیده است.

موضوع مناقصه	مصوبات شورا و هیات تطبیق	میزان اعتبار پیش بینی شده
اجرای عملیات سیستم داخلی فاضلاب پروژه مسکن مهر برابر طرح صورت گرفته توسط شرکت زلال تصفیه شهر	بند ۰۱ صورتجلسه شماره ۸۶ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۶ و مصوبه شماره ص ۵۶۴۹/۹۴۲/۱۴۰۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۳	۱۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال
پرداخت ۵ درصد سپرده شرکت در مناقصه با مبلغ ۷۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال واریز نقدی یا ضمانت نامه بانکی به حساب به شماره ۰۱۰۷۷۵۱۹۹۷۰۰۹ بنام شهرداری قیر نزد بانک ملی و ارائه رسید بانکی کمیسیون در رد یا قبول یک یا کلیه پیشنهادات رسیده مختار است		مبلغ ۱۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال توسط اداره کل راه و شهرسازی پرداخت خواهد شد و الباقی توسط شهرداری پرداخت خواهد شد.

پرداخت ۵ درصد سپرده شرکت در مناقصه با مبلغ ۷۵۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال واریز نقدی یا ضمانت نامه بانکی به حساب به شماره ۰۱۰۷۷۵۱۹۹۷۰۰۹ بنام شهرداری قیر نزد بانک ملی و ارائه رسید بانکی کمیسیون در رد یا قبول یک یا کلیه پیشنهادات رسیده مختار است
سپرده نفر اول و دوم و سوم در صورت حاضر نشدن به عقد قرارداد به ترتیب به نفع شهرداری ضبط خواهد شد
هزینة نشر آگهی روزنامه در دو مرحله به عهده برنده مناقصه می باشد
به پیشنهادات مخدوش مشروط یا خارج از زمان تعیین شده ترتیب اثر داده نخواهد شد.
پیشنهاد دهنده میبایست مشمول قانون منع مداخله کارکنان دولت و شهرداریها نباشد.
جهت کسب اطلاع بیشتر به واحد امور قراردادهای و امور عمرانی شهرداری قیر مراجعه و یا با تلفن شماره ۰۵۴۵۲۲۱۰۷ تماس حاصل نمایند.

۱۵۲۸۶۲۹ ۴۱۲۳۸

محمدرضا غلیبوری نسب – شهردار قیر